

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. Leó papa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félve 2 frt. 50 kr.,
negyedévre 1 frt. 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.
Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felolós szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, kigyó-utca 9. szám.
Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Parlamenti pártok.

II.

A nemzeti párt.

A most letolty választások második sulyos sebestültje a nemzeti párt, a mely 33 taggal, illetve éppen felényire olvadva jelenik meg az országgyűlésen.

A nemzeti pártnak, mint ellenzéknek sohasem volt olyan programja, mely életképes ellenzéké névelhetne volna. A kormánypárttal szemben opponált határozott program nélkül, pusztán csak azért, hogy opponáljon. Párthivei is mind a kormánypárt elégtelen elemeiből, vagy olyanokból került ki, a kik személyes ambíciójukat nem remélték kielégíthetni az uralkodó pártnál. Talán egy parlament ellenzékének sem volt éppen ez okból több renegátja, mint a nemzeti pártnak. A kormánypártnak számos korifeusa kezdte pályafutását a nemzeti pártnál, anélkül, hogy belépésével nagyon ellentétbe jött volna korábbi álláspontjával.

Igen jellemző a pártra nézve, hogy az idők változása programjában is örökös változásokat idézett elő, de sőt nevét is gyakrabban felcserélte, mint valami kopott ruhát.

Az 1878-ban lefolyt választásokon lépett ki a küzdőterre, mint egyesült ellenzék. Az 1881-ben lefolyt választásokon azonban már megváltozott névvel jelent meg. Ez időben mérsékelt ellenzék volt a neve. Az 1884-ben

és 1887-ben lefolyt választásokon még használhatónak tartotta nevét, de 1892-ben a téli választásokon már mint nemzeti párt lépett sorompóba. Szóval úgy tett, mint az istálótulajdonosok, a kik rozsl lovaiakat más név alatt akarják rehabilitálni a turfon.

A párt elnevezése azonban leghelyesebben Apponyi-párt volna, mert nem annyira programhoz, mint Apponyihoz magához van kötve létezése, és Apponyi személyes tehetségéitől s nem a párt politikájától várják a sikert. Éppen ez okból, ha a párt legutóbbi vereségének okát keressük, azt is Apponyi magatartásában fogjuk feltalálni.

Apponyi tagadhatatlanul fényes tehetséggü parlamenti férfit, a kit joggal megillet a vezérszerep, ha egyébre nem tekintünk, mint a tehetségre. Amde Apponyi, a milyen nagy tehetséggü szónok, s a milyen képzett parlamenti férfit, olyan gyöngé politikus.

Eltekintve attól, hogy nem volt képes mindezeideig életre való pártprogramot alkotni, parlamenti szereplésében a tul ovatosság, az önbizalom hiánya, mondhatni a gyávasság volt minden alkalommal fő jellemvonása.

Tiszteletre méltó benne, hogy minden alkalommal következetes akart maradni önmagához, s ha ez nem is volt, a következetesség látszatát igyekezett megmenteni. Nagy baja azonban, hogy tétovázó volt és politikai szereplésén szembetűnő a bizony-

talanság. Sohasem volt határozott elve. A nagyobb kérdésekben mindig a középutat, s nem a helyesebbet kereste. Minden opozíciójában olyan alpra helyezkedett, a melyről jobbra is, balra is léphessen, a nélküli, hogy elvtagadást kellessen elkövetnie. Szóval, soha nem mert nyíltan ellenzék lenni. Ennek pedig vagy az volt az oka, hogy nem hitt önmaga sem elvi igazságában, vagy nem mert elveivel együtt elbukni. És itt van Apponyi Achilles sarka, ez az ő halálos gyöngése. Mert bűnös az a politikus, a ki nagy tehetségeivel olyan elveknek áll szolgálatába, a melyeknek igazságában és szükségességében önmaga sem hisz. Még bűnösebb az a politikus, a ki elveit nyíltan nem mer sikkra szállni, attól való félelmében, hogy azzal együtt elbukik.

A politikusan is lehet önzés és hiúság. Embert minden emberi büntől mentet, képzeln sem lehet. De egy politikus csak olyan önző lehet, hogy ő vágyakozzék nemzetét jobb sorsba felemelni; hiú is csak annyiban, hogy nemes tettekben, jó tétéményekben óhajt fölülmulni másokat. De a politika nem térhet meg sohasem olyan alakokat az élen sokáig, a kiket köznapi érdekek vezérelnek cselekedtükben, és nem bírják beigazolni minden tetteikben, hogy személyüket a nemzeti érdek rovására előtérbe nem tolták.

Es Apponyinak éppen az a hibája, hogy a látszatát önzetlenségének mindég megtudta óvni, de nem bizonyította be

Összet.

Irtá: Romoly Ferencz.

Néma már az erdő mélye
Messze szállt a fülemile
Ködös tájon az enyészet
Vonja leplét mindenre.

Hüvös szellő hordja messze
A száraz falevelet,
Lassú, néma vívódással
Haldoklik a természet.

Elmerengve hogyha nézem
Természet a képedet,
Tükröt látok, benne híven
Az emberi életet:

Szép tavass a születésünk
Virágok a játékunk,
Nap sugara, madár dala
Üdösből, hol járunkunk.

Még ma nyílik, illatosik,
Holnap széthull a virág
Igy fosztik szét életünknek
Tavassa, az ifjuság.

Gyümölcs lesz a szép virágból
A tavaszból forró nyár,
Kisfiuvá nő a gyermek,
Kíre kemény munka vár.

Vihar tépi szerte-széjjel
Arcsáról a rózsákat,
Gondja, búja homlokára
Barádatokat szántogat.

Élte össén sárgult levél,
Hull folyton az utjába
Múlt időknék története
Van leírva reája.

Szép lassan a tél is eljő,
Tagjai meg dermednek
Esüst színű hó is hull rá,
Haltott szemfedőnek.

Bucsstató sem hiányzik,
Szomorion búg a szél,
Mulanádóság és az élet,
Igy kesery, így beszél.

De nem örök az enyészet,
Nem örök a haldunk:
Zordon téből szép tavass lett
És mi is feltámadunk!

Meghaltak, mert szerettek.

— A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárcaja. —

Irtá: Kiss Mariska.

(Vége.)

Erzsike némán intett igent fejével, de ettől fogva még halaványabb még hallgatagabb lett; eltogadta ugyan Kálmán gyűrűjét, eltúrte nyájaskodását, de soha egy szeretetteljes szót sem szólt többé hozzá, ettől fogva senki sem látta mosolyogni. Az eljegyzés májusban volt meg és novemberre volt kitűzve az esküvő.

Fiam ezalatt Pesten volt, s éppen ekkor tette le a tanári vizsgát. Oklevelét hazahozta nagy örömmel s mikor bejött szobámba megmutatni, kért, engedjem meg, hogy valamit beszéljen nekem a jövőről.

Biztosítottam, hogy bármit mond, kész vagyok meghallgatni, mire ő elmondta, hogy most már van pályája, állásra is van kilátása s reméli, hogy boldog lesz. — Elmondta, hogy azért volt ő oly szorgalmas, azért igyekezett annyira, mert egy leányhoz akar méltó lenni, a kinél tökéletesebb lény nincs a földön. Elbeszélte azt is, hogy mennyire szeretik ők egymást, hogy a leány szülei is beleegyeznek házasságukba és szeretné, ha esküvőjét egyszerre tarthatná Erzsikével.

Meglepetve hallgattam fiam vallomását s bár egy kissé bántott az, hogy eddig nem bíztá réám titkát, ölttem, hogy mindkét gyermekem boldogsága biztosítva lesz. — Kérdeztem tőle

Mai lapunk 8 oldal.

soha. Útelve a radikalizmusba tévelygő kormánypart által, hogy a távolságot a kormánypárthoz főtartassa, mindég hátrált a 67. alaptól s ma már csak névlegesen különbözik a közjogi ellenzékétől, mert fölvetett programjába oly kérdéseket is, a melyeket a 67. alap megváltoztatása nélkül nem lehet keresztül vinni. És hogy következetes maradjon önmagához nemzeti követelése egy magyar tiszt akadémiában csucsosodik ki.

Ez jelenleg a nemzeti-pár program-pontja, ez az egyedüli, mert a többi egészen azonos a kormányéval, s csak azon fordul meg a kormány többi programjának jó vagy rossz volta, hogy vajjon azt Apponyival vagy nélküle fogják-e megoldani.

A pártvezér, maga a pártprogram, a hogyan ő változik, úgy változnak meg elveikben a többi apró meteorok, akik ettől a fénylő naptól szerzik hazug fényüket, a mely nélkül mostet bolygók maradnának.

A most lefolyt választások reájuk nézve szomorú eredménye nagyon hasonló az Ugron-párt katasztrófájához, bár az aranyközéputon járó Apponyi felét megmentette pártjának.

Az egész közéletet ma az egyházpolitika dominálja, liberális és nem liberálisokra oszlik meg a közvélemény és a választási harc is, ott azon a kevés helyen a hol még alkotmányos választásról szó lehetett e két tábor között vivotott meg. Számos példáját lehetne idézni annak, hogy az eddig rendületlen 48-as katolikusok a 67-es néppártra, a 67-es zsidók a Kossuth-pártra szavaztak le.

És, a mikor az egész nemzet félretéve minden más kérdést s kizárólag ez alapon politizál, a nemzeti párt vezére odaáll a hid közepére, s hirdeti a két parton állóknak, hogy nem ez a fontos, hanem az, a mivel most senki nem törődik.

Igy tett különben az egyházpolitikai törvények tárgyalásakor is. Ahelyett, hogy

nyíltan kijelentette volna, hogy a polgári házasság nem kell sem neki, sem pártjának, semmiféle formában, — elfogadta elméletileg a polgári házasságot, s csakis a gyakorlati kivételben opponált a kormánynak, a szükségbeli polgári házasság mellett küzdve. Eppen úgy tett, mint Ugron, ki viszont a fakultatív polgári házasság mellett kardoskodott, hogy sem Péternek, sem Pálnak ne kelljen igazat adnia. Ha akkor ez a két parlamenti vezér nyíltan és leplezetlenül kijelenti, hogy a polgári házasság semmiféle formájára sincs szükségük, bizonyosan nem éri olyan nagy kudarc őket a legutóbbi választásokon. Azzal a kétszínű politikával azonban, a melylyel a kecskét is jól akarták lakatni s azt óhajtották, hogy a káposzta is megmaradjon, pórul jártak. Mert a káposzta megmaradt ugyan, de a kormányparti éhes kecske az ő kerületeikben elégitette ki telhetetlen étvágyát.

Az Apponyi-féle kétkulcsos politika sohasem bosszulta meg magát jobban, mint ez alkalommal. Sem feltartóztatni, sem támogatni nem akarta a liberalizmust s míg a nemzet óriási szenvedéllyel sorakozott mindkét párton e kérdés körül, hasztalan igyekezett a hid közepén álló Apponyi-szobor kiabálni, hogy most a legfontosabb kérdés a magyar tiszt akadémiá, nem hallgatott reá senki.

Bevitt azonban a parlamentbe 33 képviselőjét. Ezt azonban főképpen annak köszönheti, hogy nem foglalt állást Ugronhoz hasonlólag a revízió ellen. Nyitva hagyta maga mögött az ajtót, hogy alkalomadtán ő is a revízió követelők mellé állhasson.

És a nemzeti párt vezére ott áll a hid közepén most is, ott a hallhatatlanság felé vezető országúton, de áll mozdulatlanul, mert nincs önbizalma, nincs bátorsága, hogy meghalljon, ha kell, a hallhatatlanságért. Kortársait az új kor politikai hullámzása tartja lekötve, ő pedig kétségbeesetten csodálkozik, hogy a nemzet nem

akarja neki elhinni, hogy a legfontosabb, legégetőbb kérdés most, a magyar tiszt akadémiá.

Ha megérténé korát, ha nevelésében nyert vallásos érzéseire hallgatna, úgy ide állana a mi táborunkba, harcolni, győzni vagy halni velünk.

Ez volna az első lépés a hallhatatlanság felé!

Igy meddő küzdelem vár reá erőtlen, kimerült pártjának élén.

— Protestans papok hadüzenete.

Lassanként egészen nyilvánvalóvá lesz az egyház politika és ennek érdekében a protestansok részéről kifejtett akciói. Bizonyossá lesz rövid idő alatt, hogy az új törvényeket nem a szükséglet, hanem a felekezeti gyűlölet hozta felszínre. Előttünk fekszik egy most megjelent brosür, amelyben protestans lelkeszek a legkisebb tartózkodás nélkül, határozottan harcra szólítják hiveiket a katolikus klérus papi hatalma ellen s felhívják őket, hogy felretéve politikai meggyőződésüket, a mi mellékes, szavazzanak a kormánypártra. A dunapataji kerület protestans papsága intézte ezt a brosürt a kerület protestans választóihoz. — A brosürt a foktői, uszodi ordasi, szentbenedeki, vadkerti és kiskörösi evang. és ref. lelkeszek írták alá. „A néppárt — írják — keletkezésének indoka, létezésének végcélja a szent vallás védelmének ürügye alatt a papi hatalom részbeni visszaszerzése... Oh, az a hatalom, a kath. klérus papi hatalma! Erre törekednek ők mindig, minden korban, Isten és a szent vallás nevében, néha a néppel, gyakran a nép ellenére.“ Tárgyalják ezután az egyházpolitikai törvények által teremtett helyzetet és abban konkludálnak, hogy azokból semmiféle válfélekezetre hátrány nem származik. A brosür így végzi: Tudjátok-e, mi most a mi kötelességünk és a tietek is? Az, hogy felretéve minden politikai pártállást... mint egy test álljunk ellenébe a néppártnak,

a leány nevét, Zilay Emmának hívták. — Nem kérdeztem, hogy mik szülei, mert tudtam, hogy az én fiam magához méltatlant nem választhat. Ezután beszéltünk az esküvőről s egyszer csak azt kérdezte Lajos: — Mondd csak papa, hol esküszöm én Emmával, a katolikus, vagy a református templomban?

— Miért! — kérdém megrettenve:

— Igaz — nevetett fiam — hiszen te azt nem tudod, hogy Emma katolikus!

— Katolikus! — kiáltám szörnyű haragra gyulva. — És te, egy református pap fia, katolikus leányt akarsz elvenni? Nem, ebbe soha sem egyezem! Mondd meg Emmának, hogy legyen reformátussá, akkor megengedem, hogy nőül vedd, másképpen soha!

— Oh, atyám! — esdekelt fiam — ne légy oly kegyetlen. Lásd, Emma atyja sem egyezik abba, hogy az én hitemre térjen. És a ti vonakodástokért két életet teszték tönkre? Könyörülj, atyám! — zokogá, de én hajthatatlan maradtam, s annál dühösebb lettem, mennél inkább könyörgött; eltasztva magamtól, kijelentém, hogy ha ellenemre tesz, kitagadom, megátkozom.

Azt hittem vakbuzgóságomban, hogy helyesen cselekszem, oh hogy az én szívem nem tudta megérteni az ifjú szív vágyait: reményeit.

Szegény fiam! Kétségbeesetten távozott szobámból, másnap reggel pedig elbucszott tőlem s kért, hogy áldjam meg, mert ő meggy Emma atyjához s ettől az utól függ minden. Hidegen csókoltam meg s bár már kezdtem megbánni keménységemet, még sem mondtam

neki, hogy ha nem enged a leány atyja, majd engedek én.

És fiam felment Pestre. Könyörgött ő is, Emma is, de az öreg Zilay nem engedett. Azt mondta, a katolikus csak olyan becsületes, derék ember lehet, mint egy református. Tehát hiába volt minden kérelem.

Fiam a fájdalom súlya alatt majdnem megörülve távozott el tőlük, egyik barátja lakására ment, kérve azt, engedje meg, hogy az éjet nála tölthesse. Barátja szívesen fogadta és minthogy már késő este volt, egész természetesen találta, hogy Lajos már aludni akart. Elvezette a szobába, a melyet fiam számára elkészítettek s rövid beszélgetés után magára hagyta. Egyszer csak, úgy éjfél tájban, pisztolydurránást hallott fiam szobájából, ijedten futott be... és fiamat ott találta a földön — halva.

Azonnal sürgönyözött nekem és én mitsem szólva az esetről, utaztam fel Pestre. Már ekkor fiam a ravatalon fektűt, szép, szelíd arcán nyugodt mosolylyal, boldogan. De annál boldogtalanabb voltam én! — — Két levelet hagyott hátra, egyiket nekem, a másikat Emmának. Nekem megbocsátott, kért, bocsássak meg én is, a miért ily fájdalmat okozott s ha már ily boldogtalan lett, tegyem legalább boldoggá a másik gyermekemet, Erzsikét. Ő nem élhet Emma nélkül, emlegy oda, hol nem tiltja senki, hogy őt szeresse, a hol nem fáj majd semmi.

Emma, mikor elolvasta a neki szóló levelet, megkérte atyját, vezesse őt el a kedves ravatalához s apja könyözve tett neki leget.

Akkor láttam először és utoljára Emmát, de sohasem felejttem el azt a magas, fekete ruhába öltözött leányt, a mint félelmes nyugodtsággal s könnytelen szemekkel lépett a szobába. — De a mint meglátta Lajost, velőtszagotó sikoltással futott hozzá s reáborult, édes szavakkal, csókolgatva, keltegetve a halottat.

Oh Istenem, majd megrepedt a szívem, a lelkiismeret hangja óriás erővel támadt fel lelkemben. Emma atyja is egészen meg volt törve, a mint maga előtt látta a szülői szigorúság eme két áldozatát.

Erével kellett elvinni a leányt a ravataltól, de a mint az ajtóig vezették, kitepte magát atyja karjaiból, visszafutott a ravatalhoz, reáborult s könyörgött, ne vigyék őt el vélegényétől, hiszen így ők olyan boldogok. — Nézzétek, hogy mosolyog; meggyünk mindjárt az esküvőre, csak arra várok, míg felébred. — Szegény leány, a fájdalom elvette esztét. És ő boldogabb volt mint mi. Másnap eltemették Lajost a kerepesi temetőbe s egyszerű, fehér márvány sírkövére csak ez volt írva: „Meghalt, mert szeretett.“

Lajos temetése után még egy napig voltam Pesten s mikor hazamentem, feltűnt az, hogy nem jön elem senki, az ablakok le voltak függönyözve s az egész ház kihaltnak látszott. Kínzó érzéstől elfogva siettem be; a küszöbön Kálmánnal találkoztam, ki kisírt szemekkel nézett reám s az ajtóra mutatva sutogá: — Nagyon beteg! —

Mint a kit halálra sebeztek, fejemhez kaptam s összerogytam. Magamhoz térve láttam;

Ne nézzük azt, a mi most mellékes, hogy kormánypárta szavazunk, de nézzük azt, hogy honpolgári szent kötelességet teljesítsünk, midőn a néppárt ellen szavazunk. Legyetek okosak mint a kigyók, szelidek, mint a galambok és erősek, mint a kősziklák. — Azt szeretném megkérdezni ezektől az ok-talan emberektől, hogy meggondolták-e tettüknek következményét? Meggondolták-e, hogyha a katolikusok fölveszik a nekik oda dobott keztyűt, a megindulandó felekezeti harcban melyik lesz a győztes? Talán ők is tudomással bírnak a statisztikai adatokról, a mely világos bizonyítéka, hogy egy felekezeti harcból ők összetörve kerülnek ki! — Távol legyen tőlünk, hogy egyes emberek ostobaságát az összes protestánsok számlájára írjuk. Mi még mindég türelemmel vagyunk támadásainkkal szemben, de ne higgyék, hogy ez ad infinitum így marad. Mi keresztény pártot szerveztünk a néppártban, annak is akarjuk megtartani és e szándékunktól a protestánsok leplezetlen gyűlölködése sem tántorított el. Egyházunk isteni alapítójának szavait követjük és kenyérral dobjuk vissza azt, a ki bennünket követ dobál. De vigyázzanak, mert ha túlsokat dobálóznak reánk, egyszer elfogyhat a mi kenyérünk is és az ő bűnük lesz, ha a kezünk ügyébe esővel dobjuk vissza őket.

— A képviselőházi néppárt vezére. Az országgyűlésről kiharadt Horváth Gyulának uraságoktól levett élczekben utazó lapja, a „M. H.⁴”, rendkívüli nagy tájékozottsággal kürtöli világgá, hogy a néppárt képviselőházi vezére ifj. Zichy János gróf, „Zichy Nándor gróf fia lesz”, a ki mint a ház legifjabb tagja, korjegyző is lesz, a mely a M. H. szerint, nagyon egymáshoz illik a néppártnál. A kedves gyűlést lapot kénytelenek vagyunk kijavítani annyiban, hogy ifj. Zichy János gróf nem Zichy Nándor gróf fia. A mi pedig a korjegyzőség és pártvezérségnek összeálló voltát illeti, valóban pártunknál nem lehetetlen, mert tudvalevőleg a mi pártunk tagjai politikai tanulmányait nem kezdték az áruasztal mögött, mint a „M. H.⁴” nagybölcse-ségű politikai referense.

— A nemzeti párt új tagjai. A politikai körökben beszélék, hogy Péchy Tamás, a

pártonkivüliek volt elnöke és R a g á l y i Lajos dr., aki szintén pártonkivüli volt, legközelebb belépnek a nemzeti pártba. A mi tudomásunk szerint a belépés szándéka csak R a g á l y i Lajosnál van meg; Péchy megmarad pártonkivülinek. A nemzeti párthoz csatlakozik ezenkívül Förster Ottó is, a sárványi kerület képviselője.

— Uj zsidók. „Szabad Izrael” cím alatt egy új zsidó hitfelekezett van alakulóban, a mely szervezeti szabályzatát már be is terjesztette a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. Ennek a felekezettnek célja a templomban magyar imákat, énekeket meghonosítani, a zsidók vallásos szokásait egyszerűsíteni, a babonás vonatkozásokat az étkezésben, az élet-módban kiküszöbölni. Ezenkívül a külön zsidó házassági törvények eltörlésével úgy a nők családi állását, mint a zsidók felfogását a keresztény és zsidó vegyes házasságra vonatkozólag modernizálni. A vegyes pároknak megadja az új hitfelekezett az esketési szertartást egész ünnepélyességében, mert — szerinte — minden állítólagos akadály a vegyes párok megeskütése ellen nem egyéb, mint mese, szemfényvesztés. Az új hitfelekezett előljáróságának irodája Király-utca 110. szám alatt van. — Ebből az értesítésből csak azt látjuk, hogy a zsidók a vallásukat éppen úgy mint a lelkiismeretüket a körülményekhez idomítják. — Annyi azonban bizonyos, hogy ezzel az új szektával megalapítják a külön magyar-zsidó-vallást, a melyre Árpád ivadékaik büszkék lehetnek az ezredik évben.

Az amerikai elnökválasztás.

Az egész művelt világ, de különösen Európa hónapok óta lázas érdeklődéssel várta a híreket az amerikai Egyesült-Államok elnökének választásáról. Rendes körülmények közt vajmi kevésbé érdekli az idegen államokat, de különösen hazánkat az amerikai belpolitikai viszonyok állapota még akkor is, ha a republikánusok és demokratáknek versengése, a világ nagyságra nézve második állama fejének megválasztása körül forog; a jelenlegi elnökválasztás azonban nem is annyira a politikai pártoknak mérkőzése, mint inkább gazdasági harc volt, amelynek kihatása bármelyik fél javára

dőljön is a koczka, az egész művelt világot és első sorban Európát közvetlenül érdekli.

Az amerikai elnökválasztás két jeltöltjének pártja ez alkalommal az arany és ezüst jelszava alatt küzdött meg. Mac Kinley az 1890. évi hasonló nevű védvamos bill szerzőjének, az aranyvaluta kivének, a nagytőke, a nagyipari monopoliomok, a kornerek, a trösztök, ringek és kartellek s a védvámok pártfogójának a pártja lett győztes az elnökválasztó kongresszus tagjainak megválasztásánál, Bryan az ezüstvaluta, az ezüst szabadveretése visszaállításának proklamálója, a mezőgazdaság és a farmerek érdekeinek képviselője, a kis emberek pártfogója, a munka jogainak érvényesítője és a szabad kereskedelem hívének pártja fölött. Mac Kinley győzelme valóságos örömláza hozta az amerikai és európai börzzeit, mert az aranyvaluta sértetlensége Amerikában a legközelebbi öt évre ismét biztosítva van s ezzel együtt az európai aranyvalutás törekvések veszedelme is csökkent.

Azt a tényt nem lehet éltagadni, hogy Mac Kinley győzelme következtében az aranyvaluta híveinek nem kell félniük attól az eshetőségtől, hogy az amerikai Egyesült-Államok saját magukra nézve önállóság az ezüst régi érték-viszonyát megállapítsák és az ezüst korlátlan szabad kiveretését biztosítsák, s ezáltal, míg külföldön értékesítendő nyersterményeik árát emelik, addig a reájuk szoruló külföldön nyersterményeikkel jobban versenyezhetnek és kényyszeríték az európai államokat is előbb-utóbb az ezüst régi értékének helyreállítására. Ez a kényyszer ma semmiesetre sem áll fenn, de igenis meg van a lehetőség. Az Egyesült-Államok mezőgazdasága u. i., éppen olyan valóságban van, mint Európáé. Az amerikai farmer mert éppúgy sujtja az általános arhanyatlás, mint az európai mezőgazdák. A buza termelése éppúgy nem jüvedelmező, mint Európában és a buza termelését éppúgy megkellett a farmereknek szorítaniok, mint Európában.

A gabona arhanyatlása, mely szegénységbe döntötte a farmerek millióit, ott épp oly sürgős orvoslást igényel, mint nálunk, mert az ame-

hogy anyám és Kálmán mellettem állanak, szomorú arcukról azonnal eszembe jutott Erzsike s kértem őket, vessenek hozzá.

Benn az ő kis szobájában feküdt a fehér párnák között leányom és aludt. Szép szemei körül sötét gyűrűk voltak s arczára rózsákat festett az emésztő láz. Lábujjhegyen léptem hozzá s megcsókoltam homlokát; felébredt, átkarolta nyakamat: — Te vagy, apám? Csak hogy már itthon vagy! Hát Lajost nem hoztad el? Ő még nem tudta, hogy Lajos már nincs többé. Szemeimből majdnem kicsordultak a könnyek, de visszafojtottam, bár mindenik elfojtott könnyesepp úgy égetett, úgy fájt.

— Majd eljön Lajos is — mondtam — de most nem jöhetett, sok dolga van. Erzsike elhitte, hiszen én mondtam neki.

Ezután éjt s napot ott töltöttünk ágyánál minden óhaját ellesve s várva gyógyulását. Már két hétig volt beteg, napról-napra halaványult, majdnem fehérebb volt, mint az a fehér vánkos, melyen szép feje nyugodott. Egyik orvos a másikat váltotta fel házamnál, de segitni egyik sem tudott.

Egy este ott voltunk mind ágyánál: anyám, Kálmán és én. Egyszer csak megszólalt a beteg: „Még sincs itt Lajos? — Nincs, de majd eljön!” feleltem s félrefordultam, hogy könnyeimet ne lássa. Ő újra megszólalt: „Szerettek-e ti engem? Oh, én nagyon szeretlek titeket. Majd a zokogó Kálmán kezét megfogva suttagá: — Engedj meg Kálmán, szeretlek téged is nagyon, mint testvéremet, de a szívem azé a másiké. Ugy-e Kálmán, megbocsátás, a miért azt a másikat mégis csak jobban sze-

rettem, mint téged. Érzem, hogy már egy sem élek soká, most már bevallhatom, hogy őt úgy szerettem. Érzem, hogy nem sokára itt hagy-lak téged is, őt is. Talán jobb is lesz így! Hiszen úgy sem lettél volna velem boldog. Apád kivánságára nőd lennék, de a szívem azután is csak azért a másikért dobogna mindig, örökre. Tedd meg nekem Kálmán, hívd őt ide hozzám, mond meg neki, hogy nagyon sokat szenvedtem azóta, mióta ő elment, mert nemcsak a saját szívét, hanem az enyémet is elvitte. Kérd, hogy bocsásson meg nekem, feleljen el mindent s jöjjön el, hogy még egyszer láthassam, hiszen már... Menj, hívd hamar, mert majd késő lesz! — suttagá s lezárta szemeit.

Kálmán azt hitte, félre beszél leányom, de én nem emlékeztem Irinyire s elküldém Kálmánt, csak hívja el gyorsan. Pár perc múlva már hallottuk tovavágtató lova dobogását.

Erzsike ezalatt mozdulatlanul feküdt s mi lélegzetünket is visszafojtottuk, nehogy zavarjuk. Egyszerre csak fölnyitotta szemeit s odahívott magához, megcsókol engem is, anyámat is: — Nagyon szeretlek titeket. Oh, hogy fájt, hogy itt kell hagynom. Kálmánnak mondjátok meg, hogy őt is nagyon szerettem, tudom, hogy ő is szeretett engem, de azért feleljen el s legyen boldog... —

Ő neki is mondjátok meg, hogy sokat, nagyon sokat szenvedtem érte s arra kérem, hogy ha meghalok, megbocsátása jeléül tegyen siromra egy nefelejt koszorút. Oh, csak még egyszer láthatalak volna... Bálint! — — —

Hangja mindig gyöngébb lett, az utolsó szavakat már alig lehetett hallani s e szóval „Bálint” örökre becsukódta szemeit.

Ugy álltam ott ágyánál, mint ki egész világot elvesztett, hisz egész világot vesztettem el két gyermekemben.

Mire a két fiu megérkezett, akkor már Erzsike a ravatalon feküdt. Bálint oda ment hozzá s első s utolsó csókját lehetett hupkolgára. Elmondtam neki, mit beszélt róla Erzsike és mire kérte.

Harmadnap Erzsikémet kivittük falunk kis temetőjébe s az ő sírkövére is azt vettem mit Lajoséra, s Bálint ráhelyezte a nefelejt koszorút.

Itt elhallgatott az öreg György bácsi, nem szóltunk egymáshoz, de tudtuk, hogy mindketten arra a két képnak sokat szenvedett eredetijére gondolunk.

Az ablakon az estszürkület fénye villogott keresztül; valami végtelen, eddig soha nem érzett fájdalom nyomását éreztem szívemen. Este lett, a hazatérő nyáj port verve haladt el az ablak előtt s a kolomp méla hangjában s a nap haldokló sugaraitól megaranyozott porfellemben nem hallottam már, nem láttam már, amit eddig láték; úgy éreztem, e perctől kezdőd megismerni az életet.

Könnyezve, kicsin karjaimmal átölelve csókoltam meg a fehér hajú nagybácsi arcát s szívembe vésem szavait: „Sokáig légy gyerek, csak a gyermekek boldogok!”

rikai Egyesült-Államok nyereszterményeikkel épp úgy nem tudnak versenyezni a világpiacra az ezüstválasztás Argentínával, Indiakkal és Ausztráliával, mint jómagunk. Ezen okok születtek Amerikaszerzőt az a meggyőződést, hogy minden egyéb más intézkedés fölött az ezüst régi értékének helyreállítását az első feladat a súlyos gazdasági viszonyok orvoslására. Így lett naggyá az az ezüstpárt, mely 1893-ban még jóformán csak a déli és nyugati államok ezüstbányákkal bíró nagy királyaitól állott. Ez az ezüstpárt főképviseletének és zászlótartójának: Bryannek elbukásával azonban csak látszólag bukott el, mert Mac Kinley az aranyember, a sokszor hangoztatott „sound money“ (egészséges pénz) konzerválója, oportunistánsból — amelynek köszönheti megválasztását köszönheti — szintén az ezüst pártjához, illetve a bimetalista táborához szegődött.

Nem ugyan azzal a határozottsággal és radikalizmussal, amelyvel Bryan az ő elveit hazagotatta, hanem azzal a konzesszióval, hogy amennyiben az ezüst remonetizációjára nemzetközi egyezség létrehozható, maga is hibe bimetalizmussal, amely progjammjának biztosítékul maga mellé allokálna a tiszta ezüstbányát Hobarth-ot választja meg. Az amerikai Egyesült-Államok jövőbeli vezetői tehát elvben szintén a bimetalizmus hívei.

Az amerikai elnökválasztás ezen eredménye azonban bennünket sokkal távolabbról érdekel, mint az a védvamos rendszer, a mely Mac Kinley személyében megtestesülve van s a melyet hazája hatalmának legmagasabb polczára jutva az új elnök kétségkívül a gyakorlati élet terén teljes mértékben érvényre juttatni fog. És ebből a szempontból mezőgazdaságunk helyzetének javulására nézve Mac Kinley megválasztását indirekte kedvezőnek is tartjuk.

Mac Kinley azonban, a mint eddigi életpályája bizonyítja, nem az a jellem, a ki hatalom polczára jutva, cserben hagyja azt a nagytőkét, a melynek érdekeit 1890-iki billje szolgálta és a melynek hatalma jelenlegi diadalát is elkészítette. Hozzájárul ehhez a legsoványabb yankee-meggyőződés és szívósság a melylyel eszméit megvalósítani kész ügy, hogy Európa iparüző és eddig az Egyesült-Államokba exportált bíró államai a legradikálisabb védvamospolitika gátjaira lehetnek elkészítve. Ezzel szemben a védekezésnek csak egy módja lehet, a megtorlás magas védvamosokkal az Egyesült-Államok nyers terményeivel szemben. Az amerikaiak ugyan ebben a tekintetben érzékenyek, de azért még sem engednek. Elég ha az amerikai sertésus és zsir behozatalának 1891-ben történt megnehezítésére utalunk, a mely Németország részéről akkor éppen a Mac Kinley bill megtorlására történt. Ma azonban az amerikai mezőgazdaság helyzete még sulyosabb, az Egyesült-Államok még inkább reá vannak a kedvezőbb kiviteltre szorulva, mezőgazdasági védvamosokkal még érzékenyebben sujthatók, mint azelőtt.

Az amerikai ipari védvamos legközvetlenebb következménye tehát okvetlenül az kell, hogy legyen, hogy az európai államok az amerikai nyeresztermények elől elzárkózzanak. És ezen a téren megnyílik az a prespektio, a melyet az idén lefolyt budapesti nemzetközi gazdaságkongresszus alkalmával felmerült közép európai vámunió eszméjének megvalósulása az európai mezőgazdaság megvédése által, a mezőgazdasági helyzet javulására ígér. Az amerikai ipari védvamos megtorlása egyes magukban álló

államok intézkedése által hatékony nem lehet, mert az amerikai farmernek tökéletesen mindegy, hogy mely államban értékesítheti a maga terményeit, éppen azért, ha az európai államok az Egyesült Államok ellen hatatosan védekezni akarnak, el nem kerülhetik, hogy ezt egyöntetűen, közös megállapodás alapján ne tegyék, vagyis Mac Kinley rendszerének az amerikai vámpolitikában való érvényesülése magával fogja hozni a közép-európai államok vámunióját, a melynek czélja az amerikai nyeresztermények kizárása es ezzel együtt az európai mezőgazdaság nyeresztermékének megvédése. Ez tehát a tengerentuli verseny csökkentésének önként kínálkozó eszköze. Hogy egy közép-európai vámisszió esetleges létrejvetelének mekkora a jelentősége, azt csak sejtteni lehet. Kétségtelen az, hogy a tengerentuli legfélelmetesebb versenyzőt piacunkról kizárnák az európai mezőgazdasági termelő államok helyzete nagyban javulna. Ebből hazánk is kivethető a maga részét, a mely mezőgazdaságunk helyzetének okvetlen javulásával járna.

De feltehető az az eset is, hogy az amerikai közigazgatási politikában éppen a mezőgazdasági termények európai piacának veszélyeztetése miatt Mac Kinley radikális védvamos politikája érvényesülni nem fog. Ez a mostani elnökválasztásnál inaugurált rendszer bukását és a vele szemben álló párt törekvéseinek érvényesülését jelentené. Vagyis jelentené az ezüstnek Amerikában önálló kényszerű demonetizációját, amely az európai bimetalista törekvéseket segítené elő.

Az amerikai Egyesült-Államok jelenlegi elnökválasztása alkalmával kifejlett gazdasági harc végeredményét az európai mezőgazdaság szempontjából mindenképpen kedvezőnek kell tartanunk. Az ezen harcban érvényesült törekvésekből a mezőgazdaság érdekei elementáris erővel törnek előre és reményt nyújtanak arra, hogy az európai mezőgazdaság helyzetének javulására is jótékony hatást gyakorolnak.

Sz. Z.

Az orleansi hercegné.

Olyan nehéz szívvel tudtuk leírni ezt a czimet, mert olyan idegenül hangzik, a hogyan most már nevezünk kell a mi Mária Dorothea főhercegnőnknek. Mindjárt kibékülünk azonban ezzel az idegen czimmal, ha eszünkbe jut, hogy ez a fejedelmi hölgy nem más, mint a mi szeretett főhercegnőnknek a leánya és nem kell e név hallatára egy imponánsan komoly francia hercegnőre gondolni, hanem a volt magyar főhercegné asszonyra, az egész ország kedvencére, Mária Dorotheára. Természetes, hogy idő kell hozzá, míg ehhez az új névhez hozzá szokunk, de mert éppen úgy szeretjük őt e néven is, mint azelőtt, hozzá is fogunk szokni e névhez hamarosan.

Most, hogy általános az ő elvesztése iránti félelem, minféle régi emlékek jutnak az eszünkbe, melyek az ő aranyos lelkének legfényesebb bizonyosságai.

Az „Uj Idők“ legutóbbi számában olvasuk a következő érdekes apróságot:

A hetvenes években, mikor iczi-piczi szökefűrtös, rózsás arczú lánykaszámba ment a főhercegné, gróf V. huszárezredes volt József főherceg fődvarmestere. A kis Mária Dorothea nagyon szerette a grófot, s valahányszor adájával, Kubinyi úrnővel az alsó parkban sétált és a grófot megpillantotta, mindig megszólította.

Különösen tetszett neki, ha a gróf sarkancsuját összeverte és az úterszerűen csegett-bongott.

— Jaj de szép, jaj de szeretnék ilyen! — tapsolt a kis főhercegné.

Történt aztán, hogy a kis Mariska édesanyjával Klotild főhercegnővel és dadájával elutazott Franzensbadba. Egyszer csak kap Kubinyiné a postán egy csomagot, abban egy pár pompás kis ezüst sarkantyut, a melyet V. gróf küldött a kis Mariskának. Szörnyen örült a kis leány az ajándéknak és noha akkor még nem igen állt jó lábba a betűkkel, megkérte Kubinyinét, írának levelet a V. bácsinak, a ki olyan nagy örömet szerzett neki.

Ma is meg van ez a levél. Finom, negyedréti papírosra nagy ákom-bákom betűkkel írva. A sorok felülről lefelé futnak, a mint a dada vezette a kis Fenség kezét.

— Kedves V. bácsi!

Igy hangzik a megszólítás és el van mondva a levélben, milyen nagy, nagy örömet okozott a sarkantyú... „bizony — írja Mariska főhercegné — a mama nem is akarta előbb megengedni, hogy viseljem, mert azt mondta nem kis lánynak való, de aztán addig könyörgtem, míg végre megengedte. Kubinyiné aztán egy selyem zsinor segítségével felkötötte, hogy a szeg meg ne sértse lábomat és most olyan büszkén sétálgatok itt, hogy minden német kis lány irygel, mert a német kis lányoknak nem dukál sarkantyú... és még milyen szépen tudom pengetni, akár a V. bácsi otthon.

A levél végén még csókolgatja a papát — József főherceget — és üdvözli a V. bácsi fiait, a kik majd megint csacsikák lesznek, ha otthon leszünk Alsóthon.

V. gróf két fiát ugyanis a kis főhercegné gyakran befogta egy kocsikába és úgy hajtotta őket az alsóthi parban, míg a hintóban a párisi dáma ült, az óriási hajas baba, a melyet a nagymama, Kőburg hercegné küldött.

Egyik kedvenc kiránduló helye volt a kis főhercegnének a Máriavölgy, a hol József főherceg remek tehenészet van. Rendesen sóskenyérral traktálta a boczikákat, a melyek mind ősmerték. Ilyenkor zsebeiben bon-bont is vitt néha. Egyszer megkérdezte a főherceget, minek a boczikáknak a bon-bon.

— Oh! — felelt komolyan a kis főhercegné. — Ez a gárdistáim lénungja, a kik elkísérnek.

Értette V. gróf fiait, a kik rendesen ponni-fogatukon kísérték az udvari hintót, a mely Mariska főhercegnét vitte.

Egy karácsonyi alkalommal József főherceg teljes huszáruniformissal lepte meg a V. fiukat.

Mariska főhercegné tapsolt örömeiben:

— Oh be derék, — kiáltott gyermekes lelkesül — most már igazi gárdisták, kardjuk is van, mintha én királyné lennék. (Az „Uj Idők“ből“).

Közigazgatási bizottság a megyénél.

— Saját tudósítottól. —

Fejérvármegye közigazgatási bizottsága báró Fiáth Miklós főispán elnöklete alatt rendes havi ülését tartotta meg a megyeház kistermében.

Fiáth Miklós báró 10 órakor nyitotta meg az ülést. Első előadó Huszár Ágost alispán volt, ki előadta az október havi közigazgatási állapotokat s végül a csendőrség működéséről tette meg havi jelentését.

Az alispán jelentése után Balassa Imre tb. főjegyző adta elő a folyó ügyeket, melyek közt semmi érdekesebb dolgok nem fordultak elő. A fontosabb ügyek a következők voltak:

Duna-Adony község hatósága kérvényt intézett a vármegye közigazgatási bizottságához, melyben kéri egy helyettes anyakönyvvizető kiűvezését, mivel a községben ogy sok dolog van, hogy annak a községi

jegyző nem bír megfelelni. A közigazgatási bizottság azonban elvetette a kérvényt, melyet nem látott elég indokoltnak.

Még egy hasonló eset történt. Ugyanis ifj. Grósz Pál szentmihályi segédjegyző is egy kérvényben elpanaszolta sok dolgát s arra kérte a közigazgatási bizottságot, hogy a miniszteriumnál tegyen előterjesztést az ő anyakönyvvezetői foglalkozásának alóli felmentése iránt. A kérvényt elutasították, mert időközben már történt intézkedés a miniszteriumnál egy helyettes anyakönyvvezető kinevezése iránt.

A közigazgatási bizottság előtt már rég húzóda ama ügynek, hogy Károly Zsigmond ercsi kavicsbánya vállalkozónak Wimpfein gróf a birtokát képező kavics földből nem akart többet adni, mert a malom épület lebontását vonná maga után — a közigazgatási bizottság a tegnapi ülésből kifolyólag kiküldte helyszíni szemlére Szűts Artur főjegyzőt, a ki a 24-én tartandó helyszíni szemlén részt vesz.

A folyó ügyek tárgyalása ezzel véget ért, csak még néhány érdekeltebb ügy fordult elő.

Heinrich Lajos tiszti főügyész előadta havi jelentését, melyet a bizottság tudomásul vett. Hattyúffy Dezső árvaszéki ülnök jelentése szintén tudomásul vétetett.

Az október havi megye egészségügyi állapotokról dr. Varga Zsigmond megyei főorvos adta bejelentését. E szerint a mult havi közegészségügyi állapot kedvező volt, a mennyiben a születés a halálozást 270-el mulja felül. — Született 611 és meghalt 481. Házasságra lépett 111 pár. A járványos betegségek közül különösen a vörheny fordult elő nagyobb mértékben Acson. A mit annak vél betudni, hogy a püspök éppen azon időben bérmlált, midőn a betegség fellépett. Mivel pedig a templomban sokan összejönnek ott egymástól azt elkapták s ez időtől fogva terjedt el ott nagymértékben. Azért kéri a bizottságot, hogy írjon fel a megyés püspökhöz, hogy ha valamely községben valami járvány fordul elő, ott akkor abban az időben netalán hasonló egyházi szertartást akarna megejteni, azt halassza el.

Mit gondol a főorvos ur, hogy ennek az esetnek tulajdonítsa be a vörheny terjedését. Hiszen azt mindenki tudja nézetünk szerint, hogy a templom még sohasem volt hasonló gyanúsításokkal a ragály terjesztő színhelye, — hanem igen is terjeszti ezt a hatóság hazugsága s most éppen természetes volt, hogy a nagy korteskedés közben nem értek reá szigorú ellenőrzést gyakorolni. Jó lesz a főorvosnak nyilatkozataiban ovatosabbnak lenni, mert hisz tudvalevő dolog, hogy himlős betegeket, nem szoktak bérmlálni a templomban. De van sok ember, a ki sokat nem tud. A közigazgatási bizottság azonban elhatározta, hogy utasítják az alispán által a községek hatóságát, miszerint ha valamely községben a megyés püspök oly időben akar bérmlálni, mikor ott járvány van, azt tudassák a megyés püspökhöz, hogy a bérmlálást elhalasztassák. Jobb lett volna arra utasítani, hogy az egészségügyi rendszabályokat tartassák be pontosan. Mert gyakrabban van járvány, mint püspöki körut.

A győgszertárakat megvizsgálta a főorvos, ott mindent rendben talált. Orvosrendőr-vizsgálat október havában 16 esetben fordult elő.

Az állategészségügy is kielégítő, amennyiben a járványok megszüntek.

Ezután Plossék Ferenc pénzügyigazgató jelentését vette tudomásul a közgyűlés, s

a pénzügyigazgató — miután véget értek a választások — azt indítványozta, hogy utasítsa a közigazgatási bizottság a főszoigabirokat, hogy kerületeikben szigorubbán és mihamarabb fogyanosítsák az adó behajtást, azon változással fogadta el a bizottság, hogy a körülmények figyelembe vételét is beleszította az utasításba.

Az állampolitikai hivatal jelentése tudomásul vétetett.

A tanügyi jelentések gróf Festic Benő tanfelügyelőnek tudomásul vették. A tanügy terén semmi nevezetesebb dolog nem fordult elő október havában.

Evvel a közgyűlés déli 12 óra után pár perczezel véget ért. A főispán az ülés folyamán megjegyezte, hogy addig ő az állásától nem lesz felmentve, míg az új főispán kinevezve nincs.

H I R E K.

— Személyi hir. Megyés püspökünk dr. Steiner Fülöp hétfőn, november 9-én érkezett vissza bécsi útjából. Bécsbe mult hó 31-én ment el Székesfejvárról, s ott részt vett Mária Dorotha főhercegnő esküvői szertartásán, illetve segédkezett a szertartást vezető Grucha Antal bécsi bibornok érseknek, Bécsből csütörtökön Győrbe ment dr. Zalka János püspök látogatására. Vasárnap nov. 8-án részt vett a győri kath. körnek millenárius és házfelavatási ünnepélyén.

— Magyarok a pápa előtt. Négy év után ez idén ismét nagyobb magyar társaságot fog fogadni XIII. Leó pápa külön kihallgatáson. A királduló társaság december 3-án indul el Budapestről külön vonaton s Velenczében és Firenzében egy-egy napi pihenés után december 7-én érkeznek Rómába. Másnap, Boldogasszony Fogantatása ünnepén fogadja a pápa a magyarokat s a kihallgatás után megáldja őket. Ezután még négy napig maradnak a magyarok Rómában s tovább utaznak Nápolyba, a honnan Pompejibe, a Vezuv csucsára és Capri szigetére rándulnak ki. A visszautazás alkalmával az utazás bárhol megszakítható, a jegyek 60 napig érvényesek.

— Öngyilkos földbirtokos. A tözsdejátnak tegnap egy uri ember esett áldozatul, differenciáját egy revolvergolyóval egyenlítővén ki. Szöke Kálmán felszothi földbirtokos már évek óta a fővárosban lakott, hol az uri társaságok és az értéktözsde egyformán ismert alakjai közé tartozott. Az utóbbi tözsde válságok érzékenyen megtámadták vagyoni egyensúlyát és azóta folyton hitelből tartotta fenn magát. Sokáig nem tarthatott ez az életmód és Szöke, ki mindamellett folytatta tözsdei manipulációit, az utóbbi napokban nagyon rajtapu ázóit, a veszedelmes játékon. Tegnap egy 20,000 forintos követelést kellett volna rendeznie, de erre sehogyan sem volt már képes. Nagy kétségbeesés fogta el és ez adta kezébe a gyilkos fegyvert. Tegnap délután beárkózott a Lipót-utca 17. sz. ház első emeletén levő lakásába, hol már hosszú idő óta lakott és ott öngyilkosságát követett el. Négy óra tájban egy revolver lövés hangzott el a nyugodalmas Lipót-utczában. A 17 es számú ház lakói fűsiettek Szöke Kálmán lakása elé, hol beretszelve találták az ajtókat. Hamarosan feltörték a falat és az előszobán át besiettek a szarnyajtókat s már akkor holtan terült el a belső szobába, hol már akkor holtan terült el az öngyilkos földbirtokos. Bul halántéka össze volt ronesolva, mert ott hatolt be a széles kaliberű fegyver golyója, mely a tulsó halántékon utat talált magának és rögtön kioltotta életét a szerencsétlen tözsdejátnak. A IV. ker. rendőrséget értesítették az öngyilkosságról. Csakhamar meg is jelent ott Schäffer Jenő

rendőrtisztviselő és elvitette az öngyilkos holttestét a törvényeszi orvostani intézetbe. Szöke Kálmán egyedül lakott földfa-utcai lakásában hozzátartozóit nem ismerte senki. Lakásában egy levelet találtak, melyet egyik hitelezőjének írt. Mikor a holttestet elvitték, lepecsételték lakosztályát. Az öngyilkos földbirtokos református valfalu nőten ember volt, az idén töltötte be 48-ik életévét.

— Az alaphi kath. kör folyó hó 8-án fényesen sikerült estélyt rendezett, mely alkalmával 228 vendég jelent meg, a tiszta jövedelem 35 frt, melynek 1/3 részét a róm. kath. iskolának juttatta. Felülfizettek Birtocken Ferenc, Rosenfeld Lipót, Koller Gyula, Molnár György és Tóth József. Fogadják érte ez uton is a kör hálás köszönetét.

— Áttérés. Rosta István kisparkátai ref. cseléd követve szive legjobb sugallatát, elhagyta ref. hitét, s vasárnap 8-án a kath. vallásra tért át Perkátna a hitvallást Szalay József káplán kezeibe tette le.

— Új hittanár. Kalocsay Alán Székesfejvárváron ujonnan megválasztott országgyűlési képviselője, tudvalevőleg a ciszst rendű gimnázium hittanári állását töltötte be. Mivel azonban megválasztása folytán a városból Budapestre távozik, hogy a kezeibe adott mandátumnak méltóan megfelelhessen, az általa betöltött hittanári állás üresedésbe került, Vajda Ödön zirczi apát dr. Szentés Anzelmet küldte az üresedésben levő állás betöltésére. Dr. Szentés Anzelm 8 éven keresztül tanára volt a hittanár képző intézetnek s az utóbbi időben pedig Vajda Ödön apát titkára volt. Azonkívül bekebelezett tagja volt a budapesti kir. kath. egyetem hittudományi karának. A veszprémi egyházmegye zsinati vizsgáló bizottságnak, a kir. magy. természettudományi társulatnak s az országos közegészségügyi egyesületnek szintén rendes tagja volt. Kitiűnt még magas irodalmi színvonalán álló műveinek irásával és kiadásával, melyek közül különösen a legutóbb megjelent „Keresztény hit alapforrásai” című munkájával, melyért a Tud. egyetem a Horváth-féle 800 irtos pályadíjjal tüntette ki.

— XXIII. Leó pápa az anglikán papavatásokról szóló legújabb apostoli levelében felszólította az angol katolikusokat, hogy az oly anglikán papok számára, kik a kath. egyházba való visszatérésük következtében családjajkkal együtt kenyerüket veszítik, valami segélyforrás nyújtásáról gondoskodjanak. A pápa e felhívását követve Vaughan westminsteri bíboros érsek m. hó 28-ára értekezletet hívott össze. Elhatározták, hogy az említett célra országos alapot létesítsenek.

— A katolikus középiskolázás reformjai. Gyürk Ödön eme legújabb munkája kiváló érdeklődéssel és figyelemmel találkozik tanügyi körökben s remélhetőleg élénk szellemi mozgalmat fog megindítani, melynek eredménye lesz középiskolai oktatásunk és nevelésünk lényeges megjavulása a katolikus szellem előmozdítása érdekében. Különösen tanító-rendeink főnökei részesítik kiváló figyelemben a művet, azon tényezői tehát a kath. középiskolázásnak, kik a legilletékesebbek a legelső sorban hivatják a kath. tanügyi vezetőségre és irányítására. A pannonhalmi főapát, Fehér Ipoly ö mga szerzőhöz intézett levelében kijelenti, hogy rendje tagjainak figyelmébe fogja ajánlani „az ép oly becses, mint hiányt pótló művet”. A csorna premontrai kanonok-rend preláta, Kunz Adolf ö mga 30 példányt rendelt meg a munkából a rendi tagok és tanárjelöltek számára. Frank Ferenc ö mga, a kegyestanító-rend tartományi főnöke megrendelve a munkát a rend tanárképző-intézeti számára, lelkesült szavakkal üdvözlő szerzőt munkájáért. Söt biztos értesüléseink szerint, a legközelebb tartandó püspöki

— Az alkohol és a hang. Hogy az alkoholnak hatása az ember hangjára, azt bizonyára mindenki észrevette már szeszese italokkal élő — embertársain. Az illumínált állapotban lévő emberek szeretnek nagy hangon beszélni, a minék az szokott a következménye lenni, hogy kijózanodás után berekednek, dr. Sandras érdekes tudományos kísérleteket tett az alkoholnak az ember hangjára való hatására vonatkozólag. Ugy találta, hogy ez a hatás nagyon is káros, mert tapasztalata szerint 90 foku alkohol csaknem megfosztja az embert a hangjától, mely terjedelmét csak egy jó óra múlva nyeri vissza. Rum, abszint és likőr legálább is a két alsó hangot veszi el; de capó alkalmával alig marad egy oktáv s ha ismételtlen megújrázza az illető, örlüljön, ha négy hangot kiadhat. — A hor hatása már kevésbé ártalmas és ez még szerencse, mert különben most, a választások után Magyarország nagyon is — csendes volna.

— Hogyan bálnak Japánban az ideálok? A szerelmes ifjak Japánban, ebben az ázsiai „porosz” birodalomban is az ablak alatt szoktak sétálgatni, különösen Itachiojoshina szigetén. Ha az ifjak elérték 18–25-ik évüket, mind egyik kikeresi a maga ideálját, s ha megtalálta, minden éjjel odavándorol a kedvese házához s ott marad reggelig. De tisztességesen viseli magát ám! Semmit sem szabad neki ott érinteni legkevésbé a kiválasztottját, hanem a hátán magával viszi a maga ideálját s reggelt visszaczepeli. Ha ezen állhatatosságával meggyőzte a leánykát és annak szüleit az ő igaz szerelméről, megtörténik az eljegyzés és csak avar ezután az esküvő, de nem Japánban általában szokásos formák mellett, hanem — nőrablással. Az eljegyzés után ugyanis pár nap múlva a vőlegény éjnek idején, barátai kíséretében betör a menyasszony házába s miután elrabolta, nevére teszi. Esküvőről és ünnepeiből ezekről szó sincs. De ez nagyon tisztességes eljárás a japánok szerint. Arról persze, hogy a leányka szereti-e az ifjút, egyáltalán szó se lehet; őt nem érdekli, hanem csak viszik, szükségkép készakarva is nejüké teszik. Dacára ennek, nagyon kevés ott a boldogtalan házasság.

Irodalom és Művészet.

Costanza a czime annak a jeles olasz regénynek, mely a „Könyves Kálmán” irod. könyvkeres. részvénytársaság legújabb vállalatában, a Magyar Regénytár-ban megjelent. A diszes kiállítású első füzet elejéhez a kiadó programot is csatolt, melyben ismerteti a vállalat célját és irányát, közölvén egyuttal azoknak a köteteknek a czimeit is, melyeket eddig a megindított regénysorozat keretébe fölvetett. Maga ez a névsor, a melyben helyet foglalnak hazai (Jókai Mór, Tolnai Lajos, Váradi Antal, stb.) kiváló írónk és a külföld (Tolsztoj Leó gróf, Carmen Sylva, Gabriele d'Annunzio stb.) jelesei, elég biztosíték arra, hogy a vállalat sikerülni fog; a remek kiállítás, diszes nyomás, a szép kivitelű autotypia útján reprodukált eredeti szövegrajzok pedig bizonyára nagyban hozzájárulnak ezeknek a csinos és szemre is kedves füzeteknek az elterjedéséhez, melyek már azért is megérdemlik, hogy a művelt magyar közönség a pártfogásába vegye, mert egy-egy ilyen 3 ives (48 oldalas) füzet ára 15 kr. Maga a legelső regény, melylyel a vállalat megindult, rendkívül érdekesnek ígérkezik; szerzője, Pierantoni-Mancini Grazia olasz írónő, egy római szenátorok a neje, s Mancini-Oliva Beatrix híres költőné leánya. Ez a regénye, a Costanza, mely lendületes, szép, fordításban most jelenik meg először magyarul, olasz nyelven rövid másfél év alatt nyolc kiadást ért. Főgondeját ez új irodalmi vállalat első sorban is arra fordítja, hogy minden regény, melyet a Regénytár keretében közelebbsé, irodalmi színvonalon álljon. De ügyel arra is, — mint mondja jelentésében — hogy csak oly művek kerüljenek bele a sorozatba, amelyeket mindeki, különösen a női közönség is, erkölcsi veszély nélkül olvashat, mert főterek-

vése az, hogy kiválogatva a magyar és külföldi szépirodalom jelesebb regényeit, oly könyvtárt állítsan össze a magyar családok számára, amely változatos és érdekes tartalmával szórakozást és élvezetet nyújtson.

„Assisi sz. Ferenc élete” című munkám illetőleg van szerencsém az érdeklődőknek tudomására hozni, hogy az, — miután előjáróim intézkedése folytán papnövendékeink oktatásával lettem megbízva Duna földvárrott (Tolnam.) kapható. — Ára füzve 2 frt (7 sacr.), diszes vászonkötésben 2 frt 60 kr (8 sacr.). *Bohnert Marián, sz. Fer.-r. áldozár.*

Irodalmi tudósítás. Alulírott tisztelettel ertesitem a t. olvasóközönséget, hogy „Adatok erdődí báró Pálffy Miklós a győri hőnek élet rajza és korához (1552–1600)” cz. eredeti történeti forrásmunkám az ígert határidőnél később, ez év vége felé fog megjelenni. A munka a tervezett 32 nyom. nagy VIII. réti iv helyett fog legalább 42 ivre terjedni, mivel gyarapodni fog a bécsi cs. k. hadi levéltárban nem rég fölfedezett okmányokkal. Kezdetben megállapított ára nem változik. Egy füzött példány ára 3 frt 30 kr., egy vászonba kötött példányé 4 frt. A könyvhöz mellékelve lesz Pálffy Miklós arcképe s Vöröskövárának két képe. Felső-Dióson, (Pozsonyvármegye) 1896. november 4. Jedlicska Pál, esperes-plébános.

A nagy újság, vagyis a La salettei titok megjelent. Pápai engedéllyel közhírré hocsátotta: Z o l a gróf, leceei és ugentói püspök; magyarul kiadta: V a r g a Mihály váci székes-egyházi karkáplán. E füzet olyan jóvondoléseket tartalmaz, a melyeknek a közeli jövőben kell teljesedésbe menniük. Hogy pedig lássa az olvasó közönség, mily fontos dolgok vannak benne megírva, néhány pontot ide igtatunk belőle: 1. A jóvondó pápák sorsa. 2. Borzasztó háboruk. 3. Egy ország pusztulása. 4. Mikor jön el és mit művel az Antikrisztus? 5. A földön születik? 6. Az Antikrisztus harca a földön Enokkal és Illéssel, a kik megjelennek a földön. 7. Az egyház győzelme és az Isten békeországa a földön. — Ára (egy képpel): 25 kr., postán küldve 27 kr. — Kapható: V a r g a Mihály székesegyházi karkáplánnál V a z e c o n. A nagy újság után következik ennek folytatása, vagyis A nagy világosapás. E sajtósági könyv ez évben már francia nyelven három kiadást ért. A fordító ennek fordítási jogát is megszerzte. Már most megrendelhető. — Ára 75 kr.; A nagy újsággal egyszerre megrendelve 95 kr., postán küldve 1 frt.

Közgazdaság.

A német tőzsdetörvény hatása a börze-reform.

Megirtuk annak idején, hogy a nemzetközi nagytőke képviselői mily értelen járgatásba törek ki a német tőzsdetörvény szentesítésekor. Tethetlenségükben a legképtelenebb fenyegetésekkel rémitgették a tőzsdé hatalmát „nebánts virág”-nak tartó közönséget. Mídon azon fenyegetések, hogy visszavonulnak és másutt állítanak fel értéket s terménytőzsdéket, az óhajtott sikert nem tudta előidézni, avval állottak elő, hogy Németország keserűen fogja megbánni, hogy ujesztendővel életbe lépteti a határidő-üzletek eltörlését a tőzsdéken, mivel a forgalomban beálló csökkenés Németországot idővel le fogja szorítani a nemzetközi piacok forgalmából s a német tőzsdéket megfosztván nemzetközi jellegűtől, a helyi, legfeljebb országos szükségletek szűkkörü piaczaivá fokozni. Mindez mebeszédés, az avatatlank megtevesztésére, minek más értelme nincsen, mint azon félelem leplezetése, melyet a német törvényhozás keltett a tőzsdéken, hogy kíméletlen, de megérdemelt büntetést mért a tőzsdékre azokért a pusztításokért, melyeket a korlátlan játékszenvedély a nemzeti értékekben

időn át büntetlen okozott, a népek táplálószerével, elsősorban a gabonaművekkel üzött erkölcselen játékkal pedig tönkretéve a mezőgazdaságot s sok helyen éhínséget okozva, mint az Orszországhban is történt. Azok a kormányok, az a törvényhozás tehát, a mely a mezőgazdaságot s általában a nemzeti érdekeket viseli szíven, belátván veszélyes jelleget a gabonaművekkel üzött börzei játéknak, hivatva érezte magát oly rendszabályokat léptetni életbe, mint a minöket böles kormányok a nyilvános hazárdjáték ellen szoktak foganatosítani.

A mi liberális újságaink is telve vannak azon veszélyek ecsetelésével, melyek a német tőzsdetörvény életbe léptetéséből a német birodalomra háramlani fognak, ez — teszik hozzá ártatlan arcczal — újmutatás lehet nekünk arra nézve, hogy a tőzsdét ne bántsuk, hagyjuk meg abban a kiváltságos helyzetben, melyet számára a merkantil szellem teremtett, mert a tőzsdé mai szervezeteiben a nemzeti értékek javulásának forrása s a mezőgazda nélküle nem is lehet meg.

Nem zavarjuk a merkantilizmust ezen ábrándozásaiban, de annak bizonyítására, hogy a német tőzsdetörvénynek már most is jótékony a hatása, hogy tehát a tőzsdé megrendszabályozásában bátran követhetjük a németeket a kijelölt uton, idézzük a „Berliner Börzen Ztg.” egyik közelebbi számának következő sorait: „Ha mostanában, az ipar rendkívül kedvező helyzete dacára, a tőzsdé mégis állandóan csendes üzleti életet fejt ki s minden biztatása kárba veszett dolog, ez csak oda vezetőndó vissza, hogy a nagy közönség lasanként egészen visszavonul a tőzsdéről, ez pedig nagyobbrészt az új tőzsdetörvény hatása. A bank-üzlet minden időben legkisebb részét képezte a börzei forgalomnak, az értékesere nagyban a határidőüzletben történt meg, melyre halálcspást mér az új tőzsdetörvény. A határidőüzlet eltöltése a papírok hosszu sorozatára s a tőzsderegiszter behozatala a nagy közönséget távol fogja tartani a tőzsdéjétől.”

A mire tehát mi törekzünk, hogy t. i. távolítsuk a nagyközönséget a tőzsdéjétől, melyet a lelkiismeretlen bankárhad erkölcselen eszközök segítségével ultimojátékra csalogat, az németországban már is az új törvény hatásaképp hatásaképp jelentkezik. Ezer existenciát s a megtekarított fillérekből milliókat harácsul össze a tőzsdé évenként azon az uton, melyet követve a közönséges állampolgár a börtönnel szokott megfizetni. A börze ezen erkölcselen uton szerzett rebachja remélhetőleg csökkenni fog, ha az új börzetörvény az egész vonalon érezteti majd hatását, az értéktőzsdén úgy mint a gabonátőzsdén.

Mit szól mindehhez a mi böles kormányunk, melynek törekvése, hogy a törvényhozás termet a nagytőke lovagjai élénkítsék, csak részben rikerült? Hát egyelőre semmit. Közgazdasági rendszerünk a nagytőke érdekeit szolgálja. Azért sohasem fogja magát indentifikálni a mezőgazdaság s a nemzet nagy zömének érdekeivel. Gyökeres járulást e téren csak közgazdasági rendszerünk változásától várhatunk. Az októberre jelzett börzeánkét ugyan elmaradt, e helyzet azonban kilátásba van helyezve a tőzsdéad behozatala. Majd meglássunk Csak azt találjuk különösnek, hogy a kormány ezen radikális intézkedését a börze ellen nem jelentette még be a választások előtt. Mit szölkét volna hozzá a börzematadorok, a nagy tőke a liberalizmus főtámogatói. És miért jelenti be a tőzsdéad behozatalát most azonnal a választások után, mikor a liberális cirikulusokat már semmi meg nem változtatja. Talán a haragzó agráriusokat akarja kiengesztelni, egy morzást nyújtani nekik abból a cuccolis-politikából, melyben eddig is részesítette az ország mezőgazdaságát. Bármiéket is áll a dolog, nem hisszük, hogy ennek a kormányban idő jusson arra, hogy a mezőgazdaság iránt táplált jóindulatának jelét adja. A börzeadót különben nem tartjuk azon intézkedésnek, mely a tőzsdéi visszaéléseket megszüntetné.

Kirschanek Ödön.

* Mezőgazdasági szesztermelők szövetezése. A mezőgazdasági szesztermelők között, mint értesülünk akció indult meg az eladás szervezése végett. Terv szerint az eladás közös megállapodások szerint s közös rak-tárakból történnek. A mezőgazdasági szesztermelők e kartelszerű mozgalma annál nagyobb súlyjal bír, mert a mezőgazdasági szesztermelők az előállított szeszkontingensnek mintegy felét állítják elő. A szövetség az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kebelében már a közeli napokban fog megalakulni.

* Vesztesség a mérlegben. A magyar általános hitelbank alapításainak legszerencsétlenebbike: a brassói cellulóz-gyár részvénytársaság, mely már annyi kellemetlen órát szerzett az alapító banknak s alig két év előtt keverődött ki jelentékeny veszteségeiből, értesüléseink szerint, legutóbbi mérlegét újra számottevő veszteséggel zárta le. E veszteséget a jövő év számlájára fogják átvinni. — Mint nekünk írják, a felszámolás alatt levő szanádi népbank nagyon rossz eredménnyel folytatja ezt a likvidációt, a mennyiben 10,000 forintnyi alapitókáját egészen elveszítette úgy, hogy a részvényesek egy krajczárt sem kapnak vissza befizetéseikből.

VASUTI UJ MENETREND.

— Érvényes 1896. okt. 1-től. —

Budapest—Székesfejérvár—N.-Kanizsa.

Indul	érkezik	Indul	érkezik
Gyorsv.: 7:00 reg.	8:30 d.e.	8:40 d.e.	11:45 d.e.
Szem.v.: 7:10 reg.	9:16 d.e.	9:26 d.e.	1:39 d.u.
Vegy.v.: 2:25 d.u.	4:27 d.u.	4:33 d.u.	8:55 este
Vegy.v.: 5:25 d.u.	7:39 este	—	—
Gyorsv.: 7:45 este	9:11 este	9:18 este	12:10 éjjel
Szem.v.: 9:25 este	11:33 este	11:43 este	3:52 éjjel

N.-Kanizsa—Székesfejérvár—Budapest.

Indul	érkezik	Indul	érkezik
Szem.v.: 12:15 éjjel	4:16 reg.	4:24 reg.	6:29 d.e.
Vegy.v.: —	6:15 reg.	8:25 d.e.	—
Gyorsv.: 5:47 reg.	8:39 reg.	8:49 reg.	10:10 d.e.
Vegy.v.: 10:00 d.e.	2:10 d.u.	2:35 d.u.	4:31 d.u.
Szem.v.: 2:00 d.u.	6:00 d.u.	6:08 este	8:12 este
Gyorsv.: 5:06 d.u.	8:00 este	8:18 este	9:40 este

Sz.-Fejérvár—Veszprém. Veszprém—Sz.-Fejérvár.

Indul	érkezik	Indul	érkezik
Szem.v.: 5:20 d.e.	8:03 d.e.	4:19 reg.	6:— d.e.
" " 9:34 d.e.	10:52 d.e.	7:08 reg.	8:34 d.e.
" " 1:— d.u.	2:33 d.u.	4:43 d.u.	5:53 d.u.
" " 9:27 este	11:— este	9:11 este	11:09 est.

Székesfejérvár—Komárom-Ujszöny.

Indul: d. e. 10:—	Vegyesv. Érk.: d. u. 2:46
este 9:32	Személyv. éjjel 12:41

Komárom-Ujszöny—Székesfejérvár.

Indul: regg. 3:41	Vegyesv. Érk.: d. e. 8:22
d. e. 11:27	Személyv. d. u. 2:26

Székesfejérvár—Adony-Szabolcs.

Indul: regg. 4:19	Vegyesv. Érk.: regg. 5:57
d. u. 2:30	Vegyesv. d. u. 3:47

Adony-Szabolcs—Székesfejérvár.

Indul: regg. 6:37	Vegyesv. Érk.: regg. 7:54
este 6:—	Vegyesv. este 7:22

Hirdetések

felvétetnek kiadóhatalunkban (Szent-István-tér 1. sz.) jutányos árért.

Pserhofer J. „VÉRTISZTÍTÓ PILULÁI“

ezelött: „egyetemes pilulák“ neve alatt;

ez utóbbi nevet teljes joggal megédemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna.

Évtizedek óta ezen labdacok általános elterjedésnek örvendének és alig van család, melyben ezen kiftünő háziserült készlet nem volna található. Számátalan orvos által ezen labdacok háziserült ajánlatnak és ajánlatnak, minden oly bajoknál melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epezarok, májbajok, kólika, vértólulások, aranyér, bélletlenség, s hasonló betegségek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kiftünő hatású annak vérszűrésére. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kiftünő hatású annak vérszűrésére. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kiftünő hatású annak vérszűrésére.

Ezen „vértisztító pilulák“ valódi minőségükben egyedül Pserhofer J. gyógyszerárban, az arany biralmi almához Singerstr sse ócséban készítettnek. Egy doboz ára 15 drb. pilulával 21 kr o. é. Egy tekercs 6 dobozzal 1 frt 5 kr. A bér előleges beküldése mellett ára bérmentes megküldéssel: 1 tekercs labdac 1 frt 25 kr. 2 tekercs labdac 2 frt 30 kr. 3 tekercs labdac 3 frt 30 kr. 4 tekercs labdac 4 frt 40 kr. 5 tekercs labdac 5 frt 20 kr. 10 tekercs labdac 9 frt 20 kr. Egy tekercsnél kevesebb nem küldetik.

NB. Nagy elterjedtségüknek fogva ezen pilulákat legkülönbözőbb alak és név alatt utánozzák; azért figyelmeztetünk mindenkit, hogy valóban „Pserhofer J. vértisztító pilulái“ kell kérni és csak azok tekintendők valódiaknak melyek használati utasítása Pserhofer J. sajátkezü aláírásával van ellátva s melyek a dobozfedők felíratán ugyanazon névalírással veres nyomásban vannak ellátva.

A számtalan levél közül, melyekben e pilulák fogyasztói a legkülönbözőbb és legsúlyosabb betegségek után visszanyert egészségükért hálat mondanak, csak néhányat ígatunk ide azon megjegyzéssel, hogy mindenki, aki csak egyszer használta e pilulákat, azokat tovább ajánlja.

Köln, 1893. április 30.
Igen tisztelt Pserhofer ur! Legyen oly szives, külföldön ismét az ön fölliumhatatlan vértisztító labdacából 15 tekercsre utánvételem mellett. Egyezsámind fogadja legmelyrebig köszönetemet az ön csodás-erős labdacáért. Vegyök királyi tisztelettel Pavlitsk Ferenc, Köln, Lidouat.

Hrasche, Fildák mellett, 1887. szept. 17.
Tekintetes ur! Valóban az Isten szent akaratja volt, hogy az ön labdacai kezeimhez juttatok, s jelenleg megörömötök annak eredményét; gyar.aktáiban megálltam, úgy hogy dolgomat már nem volna képes végelni a csoda már bizonyára megálltam volna, ha az ön csodára más labdacai meg nem mentenek. az Isten áldja meg ön ezerszeresen érte. Hiszem, hogy az ön labdacai tökéletesen ki fognak gyógyítani, mint a hogy másokat is meggyógyított. Kátlé Teréz.

Bécs-Ujhely, 1887. decr. 9.
Tekintetes ur! Legfőbbörb köszönetemet fejtem ki önnek, 60 éves nagymérem véreim. Öt évig szenvedtetél vértisztító labdacokkal. Az étet már csak kin volt rá nézve s valóban egészen le is mondott az étetről. — Védtelennél valogok az ön kiftünő

Alpisi növény-liqueur, 1 üveggel 50 kr.
Bajok ellen kiftünő háziserült. — Egy üveggel ára 22 kr, 12 üveggel ára 2 frt.

Amerikai köszvénykénőcs, legjobb szer minden köszvényes és legjobban az artmatlan szornak valóban bizonyos. Egy doboz ára 50 kr. Bérmentes megküldéssel 75 kr.

Angol csoda-balsam, 1 üveggel 50 kr.
Por labdázadás ellen, általános ismeretes kiftünő háziserült a hurut, rekedtség, görösök köhögés stb. ellen. 1 palack ára 50 kr. Két palack bérmentes megküldéssel 1 frt 50 kr.

Tannochinin-hajkekcs, Pserhofer J.-től évek óta az orvosok a legjobbnak elismerve. 1 csomag kiállított nagy szelence ára 2 frt.

Egyetemes tapasz, prof. Stendelől a vágott és szurt sebek ellen a legjobbnak kifikadó itült látogatnak ellen is, a körömméreg ellen, a sebek és gyulladások mellett, minden ezhöz hasonló bajok ellen sokszorosan jónak bizonyult. Egy téglgy ára 50 kr. Bérmentes megküldéssel 75 kr.

Egyetemes tisztító-só, Bullrich A. W.-től. Kiftünő háziserült a megzavart emésztés minden következménye, u. n. fejfájás, szedülés, gyomorgerős, gyomorhív, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 frt.

Mia-Poko, kiváló szer egyoldalú felszűrésre, fogfájásra, szaglások stb. ellen. Ára 1 frt.

Rlet-kiszenezia (prágai cseppek) megromlott gyomor, rossz emésztés, mindennemű alkati

Az itt felsorolt készítményeken kívül még az összes magyar lapokban hirdetett valamennyi bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek készletben tartanak, s netalán raktáron nem levő cikkek kiváratra pontosan s legutányosabban beszerezhetnek.

Megküldések posta utján a pénz előleges beküldése mellett a leggyorsabban teljesítettnek; nagyobb megrendések az összeg utánvétele mellett is.

PSERHOFER J. gyógyszerész „zum goldenen Reichsapfel“ Bés I., Singerstrasse 15.

A megrendelések viteldíjmentes megküldése csak a megfelelő viteldíjak előzetes beküldése mellett eszközöltetik, s ez esetben a postai költségek sokkal kissébbek, mint az utánvétel mellett megküldésnél.

Valódiaknak egyedül csak azon labdacok tekinthetők, melyeknek használati utasítása Pserhofer J. névalírással vannak ellátva, melyek minden doboz tetején ugyanazzal a névalírással vannak veres nyomásban. Főnt megnevezett különlegességek kaphatók Budapesten is Török József gyógyszerésznél Király-utca 12. és Egger A. Fia (Nádor-gyógyszertár) Váci-körút 17.